

Kur Korumalı Mevduat Hesabına Geçişte Kurumlar Vergisi İstisnasını Düzenleyen 19 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği Resmi Gazetede Yayımlandı

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun Geçici 14'üncü maddesine eklenen düzenlemeyle, Kur Korumalı Mevduat hesabını teşvik etmek üzere düzenlemeler yapılarak, mükelleflerin yabancı para hesaplarını Türk Lirası cinsinden Kur Korumalı Mevduat hesabına intikal ettirmeleri amaçlanmıştır.

Yapılan düzenlemeye göre; kurumların 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını, Türk lirasına çevirerek en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri halinde vergisel sonuçların nasıl oluşacağı aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Kazanç Türü	2021/4'üncü Dönem Geçici Vergi Beyanı Verilene Kadar Kur Korumalı Vadeli Mevduata Geçiş (17.02.2022'e Kadar)	2021/4'üncü Dönem Geçici Vergi Beyanı Verildikten Sonra Kur Korumalı Vadeli Mevduata Geçiş (18.02.2022 – 31.12.2022)
Kur Farkı	- 01.10.2021-31.12.2021 dönemindeki kur farkı istisna - 01.01.2022 tarihinden çevrimin yapıldığı tarihe kadarki kur farkı istisna	- 01.10.2021-31.12.2021 dönemindeki kur farkı istisna değil - Çevrimin yapıldığı geçici vergi döneminin başından çevrimin yapıldığı tarihe kadarki kur farkı istisna
Faiz ve Kar Payı	Kur korumalı vadeli mevduata ait faiz ve kar payı istisna	Kur korumalı vadeli mevduata ait faiz ve kar payı istisna
Altın Hesabı	2022 yılı sonuna kadar Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüştürülmesi halinde, söz konusu hesapların Türk lirasına çevrildiği tarihte oluşan kazançlar ile kur korumalı vadeli mevduat hesabından elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar istisna.	

11.02.2022 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 19 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğiyle, konuya ilişkin detaylı usul ve esaslar belirlenmiştir. Buna göre; yalnızca "Bankalar" hesabında yer alan döviz için söz konusu düzenlemeden yararlanılması mümkündür. TCMB'nin ilgili Tebliği'ne göre, yalnızca ABD doları, Euro ve İngiliz Sterlini cinsinden döviz hesapları için düzenlemeden yararlanmak mümkündür.

İstisna düzenlemesinde, en çok tartışmaya açık husus 2021 yıl sonu kur farkı tutarından istisna olarak yararlandırılacak kısmın hesaplanmasına ilişkindir. 2021 yılı sonuna ilişkin istisna tutarının hesaplanması aşağıdaki gibi olacaktır:

1. Adım: Yıl Sonu Döviz Bakiyeleri Belirlenmelidir

31.12.2021 tarihi itibarıyla, ABD doları, Euro ve İngiliz Sterlini cinsinden “Bankalar” hesabında yer alan döviz tutarları ve TL karşılıkları ayrı ayrı belirlenmelidir.

2. Adım: Yıl Sonu Kur Farkı Tutarı Hesaplanmalıdır

İlgili hesaplar için, yıl sonundaki döviz bakiyelerine FIFO (İlk Giren İlk Çıkar) yöntemi uygulanarak kur farkı gelir-gideri hesaplanacaktır. Böylece, 31.12. tarihi itibarıyla mevcut olan dövizin en son alınan tarihlerdeki dövizlerden olduğu anlayışı benimsenmiştir. Bu kapsamda, ilgili dövizlerin alındığı tarih ile yıl sonu kuru dikkate alınarak, söz konusu döviz tutarları için kur farkı gelir-gider tutarı belirlenecektir.

Bu durum, mükellefler aleyhine durum yaratmaktadır. Zira 31.12. tarihindeki dövizler FIFO yöntemine göre son alınan dövizlerden oluştuğundan, özellikle kurun artış gösterdiği kasım ve aralık aylarında alınan dövizler nedeniyle 31.12. tarihinde ciddi bir kur farkı geliri doğmayacak ve istisnadan yararlanılacak rakam ciddi şekilde azalacaktır. Nitekim, pek çok işletme için yapılan hesaplamalarda ortaya çıkan durum da bu yöndedir. O yüzden, ilgili hesaplar için VUK kapsamında yıl sonu değerlemesinden ortaya çıkan kur farkı gelir-giderini dikkate alarak değerlendirme yapmamak gerekir.

3. Adım: Kur Korumalı Mevduat Hesabına Geçiş Tarihinde Mevcut Döviz Tutarı Belirlenmelidir

Ticari hayat stabil olmadığından, 31.12. tarihinde yer alan döviz bakiyesi, hesap bazında artmış veya azalmış olabilir. O yüzden, KKM’ye çevrimin yapıldığı tarih itibarıyla ilgili hesaptaki döviz bakiyesi, 31.12. tarihine göre azalmış ise, en fazla çevrimin yapıldığı tarihteki döviz miktarı için KKM’den yararlanmak mümkün olacaktır. Eğer, döviz bakiyesi, 31.12. tarihindeki miktarı aşmış ise, 31.12. tarihindeki bakiye dikkate alınacaktır.

Burada akla gelen ihtimallerden biri, azalan bakiyeyi, 31.12. tarihindeki miktara çıkaracak kadar kredi yoluyla veya benzer finansal modelleriyle döviz almak ve bu tutar kadar KKM’ye geçişten yararlanmaktır. Yani, 31.12. bakiyesi 100.000 USD, çevrimin yapılacağı tarihte 40.000 USD hesapta bakiye bulunmaktadır, 60.000 USD kredi çekerek bakiye 100.000 USD’ye çıkarılarak, 100.000 USD için KKM uygulamasına başvurulabilir mi? Bu şekildeki işlemler yoluyla arttırılan dövizler için (60.000 USD için) istisna düzenlemesinden yararlanılamayacağı Tebliğ taslağında verilen bir örnekle düzenlenmişti ancak, yayımlanan Tebliğ’de bu örneğe yer verilmemiştir.

Yine de, kredi temin ederek döviz bakiyesini arttırmak suretiyle, arttırılan kısım için KKM uygulamasından yararlanılmasının, istisna düzenlemesi açısından sorun yaratacağı düşünülmektedir. Zira düzenlemenin amacı döviz talebini azaltarak, TL’ye geçişi teşvik etmekken, dövizli kredi çekmek bunun tam tersi bir sonuç yaratacaktır. Ayrıca, ilgili kredinin faizinin gider kaydedilmesi noktasında da farklı değerlendirmeler söz konusu olabilir.

Öte yandan, yukarıdaki örnekte, 40.000 USD'yi KKM hesabına aktardıktan sonra, ortaya çıkan döviz talebini karşılamak için daha sonraki bir tarihte 40.000 USD kredi temin edilmesi halinde, istisna düzenlemesine hanel gelip gelmeyeceği de ayrı bir tartışma konusu olacaktır. Söz konusu senaryolar için Tebliğde herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

4. Adım: KKM'ye Çevrim Yapılan Döviz Miktarı İle 31.12. Tarihindeki Döviz Miktarı Oranlanarak, 2. Adımda bulunan Kur Farkı Tutarıyla Çarpılarak İstisna Kazanç Hesaplanacaktır

Mükellefin, 31.12. tarihinde 100.000 USD döviz olduğu varsayımıyla, bu döviz için 2. Adımdaki gibi FIFO yöntemine göre kur farkı tutarı hesaplanacaktır. Çevrim tarihi itibarıyla, 40.000 USD bakiye olduğunu veya 100.000 USD bakiye olup bunun 40.000 USD'sinin KKM hesabına aktarıldığını farz edersek, istisnadan yararlanılacak tutar; FIFO yöntemine göre hesaplanan kur farkının %40'ı kadar olacaktır.

Birden fazla döviz türü itibarıyla banka hesabı varsa, hepsi bir bütün gibi değerlendirilecektir. Dolayısıyla, dolar hesabında 31.12. tarihi itibarıyla kur farkı geliri, euro hesabında kur farkı gideri olduğu varsayımıyla, sadece dolar hesabındaki kur farkı gelirini baz alarak bir değerlendirme yapılamayacak, toplam net kur farkı tutarı üzerinden hareket edilecektir.

Yani, dolar, euro ve sterlin hesaplarının 31.12. bakiyeleri için FIFO yöntemine göre kur farkı gelir ve giderleri hesaplanacak ve net kur farkı tutarı istisnadan yararlanılacak maksimum tutar olarak dikkate alınacaktır.

Daha sonra, örneğin dolar hesabı KKM'ye çevrilecekse; çevrilen döviz miktarının 31.12. tarihi itibarıyla TL değeri ile 31.12. tarihi itibarıyla, dolar, euro ve sterlin bakiyelerinin TL karşılığı oranlanarak FIFO yöntemiyle bulunan net kur farkı tutarıyla çarpılacak ve istisnadan yararlanılacak kur farkı tutarı belirlenecektir.

Diğer Hususlar

➤ Her ne kadar istisna hükmünde, en az 3 aylık şekilde kor korumalı mevduata geçilmesinin yeterli olacağı belirtilse de; konuyla ilgili TCMB Tebliği'ne göre kurumlar ancak 6 aylık veya 12 aylık süreyle KKM işlemi yapabilmektedir. Dolayısıyla, herhangi bir değişiklik olmazsa, belirtilen istisnadan yararlanmak için kurumların yabancı paralarını TL'ye çevirerek en az 6 aylık süre boyunca kur korumalı mevduat hesabında bulundurmaları gerekecektir.

➤ Yabancı paraların kur korumalı mevduata geçişinde kur farkı geliri yerine kur farkı zararı ortaya çıkarsa, söz konusu zarar kurumlar vergisi matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilecektir.

➤ Vadeden önce hesaptan para çekilirse, istisna nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler, vergi ziyayı cezası kesilmek suretiyle gecikme faizi ile birlikte tahsil edilecektir.

İlgili Tebliğe aşağıdaki linkten ulaşabilirsiniz.

[19 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği](#)

Bilgilerinize sunulur

Okan COŞGUN

YMM